

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
837-15

meddelad i Stockholm den 11 juni 2015

SÖKANDE

AA

Ombud: Advokat Karl-Arne Olsson
Gärde Wesslau Advokatbyrå
Box 7253
103 89 Stockholm

SAKEN

Resning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår ansökningen om resning.

Högsta förvaltningsdomstolen avslår yrkandet om ersättning för kostnader.

BAKGRUND

Skatteverket beslutade den 9 december 2004 att påföra AA skattetillägg avseende oredovisade inkomster om sammanlagt 2 610 000 kr för taxeringsåret 1999. AA överklagade beslutet hos Länsrätten i Stockholms län som avslog överklagandet i dom den 12 februari 2007 (mål nr 19001-05), varefter även Kammarrätten i

Dok.Id 161614

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Mål nr
837-15

Stockholm avslog hans överklagande i dom den 9 oktober 2008 (mål nr 2310-07). Högsta förvaltningsdomstolen beslutade den 12 juni 2009 att inte meddela prövningstillstånd (mål nr 8196-08).

AA åtalades den 15 december 2006 för grovt skattebrott, som bestod i underlåtenhet att för taxeringsåret 1999 redovisa inkomster om 2 610 000 kr. Han dömdes den 20 juni 2007 av Stockholms tingsrätt till villkorlig dom och dagsböter (mål B 403-01). Svea hovrätt upphävde i dom den 18 juni 2009 tingsrättens domslut och ogillade åtalet (mål nr B 4986-07).

AA har 2009 och 2014 ansökt om resning hos Högsta förvaltningsdomstolen, som avslagit hans ansökningar i beslut den 18 maj 2010 (mål nr 6799-09) respektive den 30 september 2014 (mål nr 2838-14). I det senare avgörandet konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen att Skatteverkets beslut att påföra AA skattetillägg föregått åtalet och att förfarandet i förvaltningsdomstolarna därmed inte inneburit någon överträdelse av förbudet mot dubbla förfaranden och straff.

YRKANDEN M.M.

AA ansöker nu på nytt om resning och yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska undanröja beslutet om skattetillägg. Han yrkar vidare ersättning med 130 000 kr avseende ombudskostnader i samband med resningsansökningarna.

Till stöd för sin ansökan anför AA bl.a. följande. Av Europadomstolens dom den 27 november 2014 i målet Lucky Dev samt Högsta förvaltningsdomstolens dom den 12 januari 2015 i mål nr 7838–7844-13 framgår att fastställelse av skattetillägg efter att en frikännande brottmålsdom avseende samma gärning vunnit laga kraft, utgör en dubbel prövning som ska undanröjas enligt förbudet mot dubbla prövningar i Europakonventionen. Skillnaden i hans fall, jämfört med de ovan nämnda avgörandena, är att den frikännande brottmålsdomen inte vunnit laga kraft innan skattetillägget slutligt fastställdes genom Högsta

Mål nr
837-15

förvaltningsdomstolens avslag på ansökan om prövningstillstånd. Det strider emellertid mot bestämmelsernas syfte att tillåta att ett förfarande avslutas med en påföljd för en gärning varom det parallellt pågår ett brottmålsförfarande som riskerar att avslutas med en dom som vinner laga kraft. Om brottmålsdomen är friande bör skattetillägget undanröjas oberoende av om detta vunnit laga kraft före brottmålsdomen eller därefter. Det är inte en rimlig princip att den slumpmässiga tidsföljden för laga kraft ska vara avgörande för om skattetillägget ska undanröjas eller inte. Vid parallella förfaranden måste i stället den lindrigaste bedömningen av gärningen alltid bli styrande. Vid en friande dom i det ena förfarandet kan det inte tillåtas att ett straff påförs i det andra förfarandet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 37 b § förvaltningsprocesslagen (1971:291) får resning beviljas i mål eller ärende om det på grund av något särskilt förhållande finns synnerliga skäl att pröva saken på nytt.

Av artikel 4.1 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll framgår att ingen får lagföras eller straffas på nytt för ett brott för vilket han redan blivit slutligt frikänd eller dömd.

Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2013 ref. 71 funnit att systemet med ansvar för skattebrott och påförande av skattetillägg i två olika förfaranden mot samma person inte är förenligt med tilläggsprotokollets förbud mot dubbel lagföring och dubbla straff, när förfarandena grundas på samma oriktiga uppgifter. Samma ställningstagande hade Högsta domstolen tidigare gjort i NJA 2013 s. 502. Avgörandena innebär att när en skattskyldig åtalats för skattebrott får beslut inte fattas om skattetillägg som grundas på samma oriktiga uppgifter som åtalet och vice versa (den s.k. lis pendens-principen). Denna ståndpunkt har motiverats med att förbudet i tilläggsprotokollet som svensk lag bör tillämpas på ett sätt som är

Mål nr
837-15

förenligt med grundläggande nationella principer inte bara om res judicata utan också om lis pendens (NJA 2013 s. 502, p. 69-70).

Högsta förvaltningsdomstolen och Högsta domstolen har vidare funnit att det svenska systemet får anses ha blivit oförenligt med förbudet mot dubbel lagföring och dubbla straff i och med Europadomstolens avgörande i målet Zolotukhin mot Ryssland den 10 februari 2009, stor kammare (HFD 2014 ref. 35 och NJA 2013 s. 746, p. 32). Grund för resning har ansetts föreligga när ett förfarande som inletts i strid med förbudet – enligt lis pendens-principen – har avslutats efter detta datum.

Europadomstolen har klargjort att när det ena av två samtidigt pågående förfaranden har avslutats genom ett slutligt avgörande måste det andra förfarandet avbrytas för att förbudet enligt artikel 4.1 i tilläggsprotokollet inte ska överträdas (den s.k. res judicata-principen, se bl.a. domstolens avgöranden den 20 maj 2014 i målen Häkkä mot Finland, Nykänen mot Finland och Glantz mot Finland). Domstolen har vidare framhållit att tilläggsprotokollet således inte förbjuder parallella förfaranden så länge inget av dem avslutats, men har även konstaterat att den i Sverige tillämpade lis pendens-principen erbjuder ett mera långtgående skydd än artikel 4.1 i tilläggsprotokollet (se bl.a. Europadomstolens avgöranden den 27 november 2014 i målet Lucky Dev mot Sverige, p. 60 och den 21 oktober 2014 i målet Henriksson mot Sverige, p. 40–45).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

AA påfördes skattetillägg avseende oredovisade inkomster om 2 610 000 kr för taxeringsåret 1999. Samma oriktiga uppgifter lades därefter till grund för åtal mot honom.

Mål nr
837-15

Det skatterättsliga förfarandet avslutades genom att Högsta förvaltningsdomstolen den 12 juni 2009 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Förfarandet i brottmålet avslutades genom Svea hovrätts beslut den 18 juni 2009. Båda förfarandena pågick således efter den 10 februari 2009, då det svenska systemet för skattebrott och påförande av skattetillägg genom avgörandet i Zolotukhin-målet blev oförenligt med tilläggsprotokollets förbud mot dubbel lagföring och dubbla straff. Det får därmed anses stå klart att en överträdelse av förbudet har skett. Eftersom båda förfarandena numera har avslutats finns dock inte någon pågående överträdelse som kan avbrytas (jfr HFD 2014 ref. 43).

Resningsinstitutet syftar till att ge domstolarna möjlighet att under vissa förutsättningar upphäva eller ändra ett materiellt oriktigt beslut trots att det har vunnit laga kraft. När det gäller överträdelser av tilläggsprotokollets förbud mot dubbel lagföring och dubbla straff har Högsta förvaltningsdomstolen och Högsta domstolen i flera fall beviljat resning för att möjliggöra att avgörandet i det rättsstridiga förfarandet undanröjs (se bl.a. HFD 2014 ref. 35 och NJA 2013 s. 746). När en ansökan om resning däremot avsett det förfarande som först inletts och som därmed enligt lis pendens-principen varit rättsenligt har ansökningsen avslagits (se bl.a. HFD 2013 not. 77 och NJA 2013 s. 780).

I det nu aktuella fallet väcktes åtal först efter det att Skatteverket hade beslutat om skattetillägg. Förfarandet i brottmålet avslutades också efter förfarandet i förvaltningsdomstolarna. Oavsett om bedömningen görs med utgångspunkt från lis pendens- eller res judicata-principen har det skatterättsliga förfarandet därmed inte inneburit någon överträdelse av förbudet mot dubbel lagföring och dubbla straff. Vad AA i övrigt anfört medför inte annan bedömning. Det finns därför inte grund för resning i målet om skattetillägg. AAs ansökan om resning ska således avslås. För det fall Europakonventionens regel om tillgång till ett effektivt rättsmedel fordrar ytterligare prövning får den ske i annan ordning.

BESLUT

Mål nr
837-15

Vid denna utgång saknas skäl att bevilja AA ersättning för kostnader. Yrkandet härom ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Elisabeth Rynning och Mahmut Baran.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren David Ankerson.